Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 18 czerwca 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Wspólne procedury udzielania i cofania ochrony międzynarodowej – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 33 ust. 2 lit. a) – Brak możliwości odrzucenia przez organy państwa członkowskiego wniosku o udzielenie azylu jako niedopuszczalnego ze względu na uprzednie nadanie statusu uchodźcy w innym państwie członkowskim – Artykuł 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Zagrożenie poddania nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w tym innym państwie członkowskim – Badanie przez te organy wniosku o udzielenie azylu pomimo nadania statusu uchodźcy we wspomnianym państwie członkowskim – Dyrektywa 2011/95/UE – Artykuł 4 – Indywidualne badanie

W sprawie C-753/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny, Niemcy) postanowieniem z dnia 7 września 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 grudnia 2022 r., w postępowaniu:

**QY**

przeciwko

**Bundesrepublik Deutschland,**

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Arabadjiev, K. Jürimäe (sprawozdawczyni), E. Regan, T. von Danwitz, Z. Csehi i O. Spineanu-Matei, prezesi izb, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, S. Rodin, I. Jarukaitis, A. Kumin, M.L. Arastey Sahún i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: L. Medina,

sekretarz: K. Hötzel, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 26 września 2023 r.,

* Język postępowania: niemiecki.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu QY – S. Kellmann, Rechtsanwalt,

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, A. Hoesch i R. Kanitz, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu belgijskiego – M. Jacobs, A. Van Baelen i M. Van Regemorter, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu czeskiego – A. Edelmannová, M. Smolek i J. Vláčil, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Irlandii – M. Browne, Chief State Solicitor, A. Joyce i D. O'Reilly, w charakterze pełnomocników, których wspierała A. McMahon, BL,

– w imieniu rządu greckiego – G. Karipsiadis i T. Papadopoulou, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu francuskiego – R. Bénard, O. Duprat-Mazaré, B. Fodda i J. Illouz, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu włoskiego – G. Palmieri, w charakterze pełnomocnika, którą wspierała W. Ferrante, avvocato dello Stato,

– w imieniu rządu luksemburskiego – A. Germeaux, J. Reckinger i T. Schell, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i H.S. Gijzen, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu austriackiego – A. Posch, J. Schmoll i M. Kopetzki, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – A. Azéma, J. Hottiaux i H. Leupold, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznik generalnej na posiedzeniu w dniu 25 stycznia 2024 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31), art. 4 ust. 1 zdanie drugie i art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania

obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9), a także art. 10 ust. 2 i 3 oraz art. 33 ust. 1 i art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy QY, obywatelką syryjską, która uzyskała status uchodźcy w Grecji, a Bundesrepublik Deutschland (Republiką Federalną Niemiec), reprezentowaną przez Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (federalny urząd ds. migracji i uchodźców, Niemcy) (zwany dalej „urzędem federalnym") w przedmiocie decyzji tego urzędu oddalającej wniosek QY o uznanie statusu uchodźcy.

## Ramy prawne

### *Prawo Unii*

*Rozporządzenie nr 604/2013*

3 Motyw 6 rozporządzenia nr 604/2013 ma następujące brzmienie:

„Pierwsza faza tworzenia [wspólnego europejskiego systemu azylowego], która powinna w dłuższej perspektywie doprowadzić do obowiązujących w całej Unii wspólnej procedury i jednolitego statusu dla osób, które uzyskały ochronę międzynarodową, została już obecnie zakończona. […]".

4 Artykuł 1 tego rozporządzenia określa przedmiot rozporządzenia w następujący sposób:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia kryteria i mechanizmy ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (zwanego dalej »odpowiedzialnym państwem członkowskim«)".

5 Artykuł 3 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Państwa członkowskie rozpatrują każdy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który składa wniosek na terytorium jednego z nich, w tym na granicy lub w strefach tranzytowych. Wniosek jest rozpatrywany przez jedno państwo członkowskie, którym jest państwo, które kryteria wymienione w rozdziale III wskazują jako odpowiedzialne".

*Dyrektywa 2011/95*

6 Motywy 7 i 9–13 dyrektywy 2011/95 mają następujące brzmienie:

„(7) Pierwsza faza tworzenia wspólnego europejskiego systemu azylowego została obecnie ukończona. […]

[…]

(9) W programie sztokholmskim Rada Europejska powtórzyła swoje zaangażowanie w realizację celu, jakim jest utworzenie najpóźniej do 2012 r. wspólnej przestrzeni ochrony i solidarności, opartej na wspólnej procedurze azylowej i jednolitym statusie osób otrzymujących ochronę międzynarodową, zgodnie z art. 78 [TFUE].

(10) W świetle wyników przeprowadzonych ocen należy na obecnym etapie potwierdzić zasady leżące u podstaw dyrektywy [Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12),] a jednocześnie dążyć do większego zbliżenia przepisów dotyczących uznawania oraz zakresu ochrony międzynarodowej w oparciu o wyższe standardy.

(11) Należy zmobilizować zasoby Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców oraz Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu [(EASO)], by odpowiednio wesprzeć wysiłki państw członkowskich we wdrażaniu norm określonych w drugiej fazie wspólnego europejskiego systemu azylowego, w szczególności tych państw członkowskich, których systemy azylowe znajdują się pod szczególną i niewspółmierną presją, zwłaszcza ze względu na ich położenie geograficzne lub sytuację demograficzną.

(12) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest po pierwsze to, by państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej, a po drugie, by osoby takie miały dostęp do minimalnego poziomu świadczeń we wszystkich państwach członkowskich.

(13) Zbliżenie przepisów dotyczących uznawania oraz zakresu statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej powinno pomóc ograniczyć wtórny przepływ wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową między państwami członkowskimi, spowodowany wyłącznie różnicami w przepisach prawnych”.

7 Artykuł 1 dyrektywy 2011/95 określa jej przedmiot w następujący sposób:

„Celem niniejszej dyrektywy jest określenie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony”.

8 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Korzystniejsze normy”, stanowi:

„Państwa członkowskie mogą wprowadzać lub utrzymywać korzystniejsze normy pozwalające określić, kto może zostać zakwalifikowany jako uchodźca lub osoba potrzebująca ochrony uzupełniającej, oraz pozwalające określić zakres ochrony międzynarodowej, pod warunkiem że normy te będą zgodne z niniejszą dyrektywą”.

9 Rozdział II omawianej dyrektywy, zatytułowany „Ocena wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej”, obejmuje art. 4–8 tej dyrektywy. Artykuł 4 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Ocena faktów i okoliczności”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie mogą nałożyć na wnioskodawcę obowiązek jak najszybszego przedstawienia wszystkich elementów niezbędnych do uzasadnienia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Obowiązkiem państwa członkowskiego jest ocenienie odpowiednich elementów wniosku we współpracy z wnioskodawcą.

[…]

3. Ocena wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest przeprowadzana indywidualnie dla każdego przypadku i obejmuje m.in.:

a) wszystkie istotne fakty odnoszące się do kraju pochodzenia w momencie podejmowania decyzji w sprawie wniosku, w tym również przepisy ustawowe i wykonawcze kraju pochodzenia oraz sposoby ich wykonywania;

b) odpowiednie oświadczenia i dokumenty przedstawione przez wnioskodawcę, informujące, czy wnioskodawca doznał lub może doznać prześladowań lub poważnej krzywdy;

c) indywidualną sytuację i osobiste uwarunkowania wnioskodawcy, w tym takie czynniki, jak jego przeszłość, płeć i wiek – by ocenić, czy w świetle osobistych uwarunkowań wnioskodawcy akty, których doświadczył lub na które mógłby zostać narażony, stanowią prześladowanie lub powodują poważną krzywdę;

d) ustalenie, czy działalność wnioskodawcy od chwili opuszczenia kraju pochodzenia służyła wyłącznie lub głównie stworzeniu warunków koniecznych do ubiegania się o ochronę międzynarodową – by ocenić, czy taka działalność naraziłaby wnioskodawcę na prześladowanie lub poważną krzywdę, jeśli powróci on do tego kraju;

e) ustalenie, czy od wnioskodawcy można by racjonalnie oczekiwać, że powinien skorzystać z ochrony innego państwa, na którego obywatelstwo mógłby się powołać.

[…]”.

10 Rozdział III dyrektywy 2011/95, zatytułowany „Kwalifikowanie się do otrzymania statusu uchodźcy”, obejmuje artykuły 9–12 tej dyrektywy. Artykuły 11 i 12 omawianej dyrektywy definiują odpowiednio sytuację, w której obywatel państwa trzeciego albo bezpaństwowiec przestaje być uchodźcą, oraz sytuację, w której obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości uzyskania statusu uchodźcy.

11 Artykuły 13 i 14 omawianej dyrektywy są zawarte w rozdziale IV, który nosi tytuł „Status uchodźcy”.

12 Zgodnie z art. 13 tej dyrektywy:

„Państwa członkowskie nadają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do otrzymania takiego statusu zgodnie z rozdziałem II i III”.

13 Artykuł 14 tej dyrektywy, zatytułowany „Cofnięcie, pozbawienie lub odmowa przedłużenia ważności statusu uchodźcy”, stanowi:

„1. W odniesieniu do wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonych po wejściu w życie dyrektywy [2004/83] państwa członkowskie cofają status uchodźcy, pozbawiają tego statusu lub odmawiają przedłużenia ważności tego statusu nadanego przez organ rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, jeśli przestał on być uchodźcą zgodnie z art. 11.

2. Bez uszczerbku dla określonego w art. 4 ust. 1 obowiązku uchodźcy, by ujawnić wszystkie istotne fakty i dostarczyć wszystkie istotne dokumenty znajdujące się w jego posiadaniu, państwo członkowskie, które nadało status uchodźcy, musi wykazać w każdym indywidualnym przypadku, że dana osoba przestała być lub nigdy nie była uchodźcą, zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

3. Państwa członkowskie cofają status uchodźcy, pozbawiają tego statusu lub odmawiają przedłużenia jego ważności obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, jeśli po nadaniu takiej osobie statusu uchodźcy dane państwo członkowskie ustaliło, że:

a) dana osoba powinna była zostać wykluczona lub jest wykluczona z możliwości otrzymania statusu uchodźcy zgodnie z art. 12;

[…]”.

14 Rozdział VII dyrektywy 2011/95 określa „[z]akres ochrony międzynarodowej” i obejmuje artykuły 20–35 tej dyrektywy. Artykuł 29 tej dyrektywy, zatytułowany „Opieka społeczna”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci ochrony międzynarodowej otrzymali w państwie członkowskim, które im udzieliło takiej ochrony, niezbędną pomoc społeczną, równoważną pomocy zapewnianej obywatelom tego państwa członkowskiego”.

15 Artykuł 36 akapit drugi tej samej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie w kontakcie z Komisją [Europejską] przedsiębiorą wszelkie niezbędne środki, aby nawiązać bezpośrednią współpracę i wymianę informacji między właściwymi organami”.

*Dyrektywa 2013/32*

16 Motywy 4, 12, 13 i 43 dyrektywy 2013/32 mają następujące brzmienie:

„(4) W konkluzjach z Tampere przewidziano, że w niedługim terminie wspólny europejski system azylowy powinien objąć wspólne normy w zakresie sprawiedliwych i skutecznych procedur azylowych w państwach członkowskich, a w dłuższym terminie przepisy unijne prowadzące do wspólnej procedury azylowej w Unii.

[…]

(12) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest dalszy rozwój norm dotyczących procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej w państwach członkowskich z myślą o ustanowieniu wspólnej procedury azylowej w Unii.

(13) Zbliżenie przepisów dotyczących procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej powinno pomóc w ograniczeniu wtórnego przepływu wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową między państwami członkowskimi w przypadkach, w których tego rodzaju przepływ byłby spowodowany różnicami w ramach prawnych oraz w stworzeniu równoważnych warunków stosowania dyrektywy [2011/95] w państwach członkowskich.

[…]

(43) Państwa członkowskie powinny rozpatrzyć wszystkie wnioski pod względem merytorycznym, to jest ocenić, czy dany wnioskodawca kwalifikuje się do udzielenia mu ochrony międzynarodowej zgodnie z dyrektywą [2011/95], z wyjątkiem przypadków, w których niniejsza dyrektywa stanowi inaczej, w szczególności w przypadku, gdy można zasadnie przypuszczać, że inne państwo rozpatrzyłoby wniosek lub zapewniłoby wystarczającą ochronę. W szczególności, państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do merytorycznej oceny wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku, gdy kraj pierwszego azylu przyznał wnioskodawcy status uchodźcy lub inną wystarczającą ochronę, a wnioskodawca będzie podlegał readmisji do tego kraju”.

17 Artykuł 1 dyrektywy 2013/32 określa jej przedmiot w następujący sposób:

„Celem niniejszej dyrektywy jest ustanowienie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]”.

18 Artykuł 5 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Korzystniejsze przepisy”, stanowi:

„Państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać korzystniejsze normy dotyczące procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej, o ile normy te są zgodne z niniejszą dyrektywą”.

19 Zgodnie z brzmieniem art. 10 ust. 2 i 3 tej dyrektywy:

„2. Rozpatrując wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, organ rozstrzygający ustala najpierw, czy wnioskodawców można zakwalifikować jako uchodźców, a jeśli nie, czy wnioskodawcy kwalifikują się do objęcia ich ochroną uzupełniającą.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby decyzje organu rozstrzygającego w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej były podejmowane po odpowiednim rozpatrzeniu. W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:

a) wnioski były rozpatrywane, a decyzje podejmowane indywidualnie, obiektywnie i bezstronnie;

b) uzyskiwane były precyzyjne i aktualne informacje z różnych źródeł, takich jak EASO oraz [Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)] i właściwe organizacje międzynarodowe zajmujące się prawami człowieka, na temat ogólnej sytuacji panującej w krajach pochodzenia wnioskodawców o oraz, w razie potrzeby, w państwach, przez które przejeżdżali oni tranzytem, oraz aby takie informacje były udostępniane personelowi odpowiedzialnemu za rozpatrywanie wniosków i podejmowanie decyzji;

c) personel rozpatrujący wnioski i podejmujący decyzje znał stosowne normy mające zastosowanie w dziedzinie prawa azylowego i uchodźczego;

d) personel rozpatrujący wnioski i podejmujący decyzje miał, w razie potrzeby, możliwość konsultacji z ekspertami na temat konkretnych zagadnień, takich jak kwestie medyczne, kulturowe, religijne oraz związane z dziećmi i płcią”.

20 Artykuł 33 tej dyrektywy w ust. 1 i ust. 2 lit. a) stanowi:

„1. Oprócz przypadków, w których wniosek nie jest rozpatrywany zgodnie z rozporządzeniem [nr 604/2013], od państw członkowskich nie wymaga się oceny, czy wnioskodawca kwalifikuje się do objęcia go ochroną międzynarodową zgodnie z dyrektywą [2011/95], w przypadku gdy wniosek jest uznany za niedopuszczalny na mocy niniejszego artykułu.

2. Państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny wyłącznie jeżeli:

a) inne państwo członkowskie udzieliło już ochrony międzynarodowej […]”.

21 Artykuły 44 i 45 dyrektywy 2013/32 określają procedury cofania ochrony międzynarodowej.

22 Zgodnie z art. 49 akapit drugi wspomnianej dyrektywy:

„Państwa członkowskie, w porozumieniu z Komisją, podejmują wszystkie odpowiednie środki, aby właściwe organy nawiązały bezpośrednią współpracę i wymieniały informacje”.

### *Prawo niemieckie*

23 Paragraf 1 ust. 1 pkt 2 Asylgesetz (AsylG) (ustawy o azylu) z dnia 26 czerwca 1992 r. (BGBl. 1992 I, s. 1126), w brzmieniu opublikowanym w dniu 2 września 2008 r. (BGBl. 2008 I, s. 1798), ostatnio zmienionej § 9 Gesetz zur Weiterentwicklung des Ausländerzentralregisters (ustawy o dalszych pracach nad centralnym rejestrem cudzoziemców) z dnia 9 lipca 2021 r. (BGBl. 2021 I, s. 2467) (zwanej dalej „AsylG”), stanowi:

„1. Niniejsza ustawa znajduje zastosowanie do cudzoziemców, którzy ubiegają się o:

[…]

2) ochronę międzynarodową na podstawie dyrektywy [2011/95]”.

24 Paragraf 29 AsylG, zatytułowany „Wnioski niedopuszczalne”, w ust. 1 pkt 2 przewiduje:

„Wniosek o udzielenie azylu jest niedopuszczalny, gdy […]

2) inne państwo członkowskie Unii udzieliło już cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej, o której mowa w § 1 ust. 1 pkt 2 […]”.

25 Paragraf 60 ust. 1 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz – AufenthG) (ustawy o pobycie, działalności zawodowej i integracji cudzoziemców na terytorium federalnym) z dnia 30 lipca 2004 r. (BGBl. 2004 I, s. 1950), w brzmieniu opublikowanym w dniu 25 lutego 2008 r. (BGBl. 2008 I, s. 162), ostatnio zmienionej § 4a Gesetz zur Regelung eines Sofortzuschlages und einer Einmalzahlung in den sozialen Mindestsicherungssystemen sowie zur Änderung des

Finanzausgleichsgesetzes und weiterer Gesetze (ustawy regulującej natychmiastowy dodatek i jednorazową wypłatę w minimalnych systemach zabezpieczenia społecznego oraz zmieniającej ustawę o wyrównaniu finansowym i inne ustawy) z dnia 23 maja 2022 r. (BGBl. 2022 I, s. 760), stanowi:

„Na podstawie Konwencji dotyczącej statutu uchodźców, podpisanej w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [*Recueil des traités des Nations unies*, t. 189, s. 150, nr 2545 (1954)] [która weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r.] (BGBl. 1953 II, s. 559), cudzoziemiec nie może zostać wydalony do państwa, w którym jego życie lub wolność są zagrożone ze względu na jego rasę, religię, narodowość, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne. Przepis ten znajduje również zastosowanie do osób korzystających z prawa azylu i do cudzoziemców, którzy albo uzyskali status uchodźcy w drodze aktu niepodlegającego zaskarżeniu, albo z innego powodu korzystają ze statusu uchodźców na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, albo poza Republiką Federalną Niemiec zostali uznani za uchodźców zgodnie z Konwencją dotyczącą statusu uchodźców. W przypadku, gdy cudzoziemiec powołuje się na zakaz wydalenia z terytorium, o którym mowa w niniejszym ustępie, urząd federalny ustali w postępowaniu azylowym, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w zdaniu drugim, czy spełnione są warunki określone w zdaniu pierwszym i czy cudzoziemiec powinien zostać uznany za uchodźcę. Od decyzji urzędu federalnego można się odwołać wyłącznie na podstawie przepisów [AsylG]”.

## Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

26 QY, obywatelka syryjska, uzyskała status uchodźcy w Grecji w 2018 r.

27 W dacie nieokreślonej przez sąd odsyłający QY złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w Niemczech.

28 Na mocy prawomocnego orzeczenia, o którym mowa we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, lecz którego daty wydania nie przytoczono, Verwaltungsgericht (sąd administracyjny, Niemcy) orzekł, że QY grozi w Grecji poważne ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), wskutek czego nie może ona tam powrócić.

29 Decyzją z dnia 1 października 2019 r. urząd federalny oddalił wniosek QY o nadanie statusu uchodźcy, lecz udzielił jej ochrony uzupełniającej.

30 QY wniosła skargę na tę decyzję, która to skarga została oddalona orzeczeniem Verwaltungsgericht (sądu administracyjnego). Według tego sądu wniosek o nadanie statusu uchodźcy był bezzasadny, ponieważ QY nie groziło prześladowanie w Syrii.

31 Wówczas QY wniosła skargę rewizyjną, na którą zezwolił Verwaltungsgericht (sąd administracyjny), do Bundesverwaltungsgericht (federalnego sądu administracyjnego, Niemcy), będącego sądem odsyłającym. W uzasadnieniu tej skargi podnosi, że urząd federalny był związany nadaniem jej statusu uchodźcy przez organy greckie.

32 Sąd ten uściśla, że Verwaltungsgericht (sąd administracyjny) był zobowiązany orzec co do istoty sprawy w przedmiocie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej QY. Wniosek ten nie mógł bowiem zostać uznany za niedopuszczalny ze względu na uprzednie nadanie tego statusu w Grecji, ponieważ QY groziło w tym państwie członkowskim poważne ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 Karty.

33 Sąd odsyłający podkreśla, że co do istoty sprawy ustalono, iż QY nie spełnia warunków do nadania jej statusu uchodźcy. Ponadto zgodnie z § 60 ust. 1 zdanie drugie ustawy o pobycie, działalności zawodowej i integracji cudzoziemców na terytorium federalnym (AufenthG), ze zmianami, jedynym skutkiem prawnym decyzji o nadaniu statusu uchodźcy wydanej przez organy greckie jest zakaz wydalenia tego uchodźcy do państwa trzeciego, z którego zbiegł. Natomiast na gruncie prawa niemieckiego taka decyzja nie ustanawia żadnego prawa do ponownego przyznania statusu uchodźcy. Podobnie na gruncie prawa niemieckiego owa decyzja o nadaniu statusu uchodźcy nie wywołuje skutku wiążącego, który powodowałby, że organy niemieckie, zobowiązane w drodze wyjątku do przeprowadzenia nowej procedury azylowej, musiałyby obowiązkowo przyznać ten status zainteresowanemu w związku z tą procedurą.

34 W tych okolicznościach sąd odsyłający uważa za konieczne ustalenie, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie przeprowadzeniu przez urząd federalny nowego autonomicznego badania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i czy prawo Unii wymaga, aby decyzja o nadaniu statusu uchodźcy wydana przez inne państwo członkowskie wywoływała skutek wiążący dla tego urzędu.

35 W tym względzie, po pierwsze, sąd ten stoi na stanowisku, że prawo pierwotne Unii, w szczególności art. 78 TFUE nie może uzasadniać takiego skutku. Z prawa pierwotnego Unii nie wynika jakakolwiek zasada wzajemnego uznawania decyzji o nadaniu statusu uchodźcy. W związku z tym, a także z uwagi na dotychczasowy brak jednolitego statusu ochrony międzynarodowej, badanie materialnych przesłanek wniosku o udzielenie takiej ochrony należy do obowiązków państwa członkowskiego, do którego wniosek został złożony.

36 Według wspomnianego sądu zasada wzajemnego zaufania również nie może uzasadniać wzajemnego uznawania takich decyzji. Ponadto zaufanie to zostało w niniejszej sprawie zerwane ze względu na poważne ryzyko narażenia zainteresowanej w państwie członkowskim, które udzieliło jej ochrony międzynarodowej, na nieludzkie lub poniżające traktowanie w rozumieniu art. 4 Karty.

37 Po drugie, sąd odsyłający zauważa, że żadna norma prawa wtórnego Unii nie przewiduje wyraźnie, że uznanie statusu uchodźcy przez jedno państwo członkowskie wywołuje skutek wiążący w odniesieniu do procedury azylowej w innym państwie członkowskim.

38 Niemniej jednak sąd ten zastanawia się, czy zasada jednego rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, przywołana w art. 3 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia nr 604/2013, czy też przepisy art. 4 ust. 1 zdanie drugie i art. 13 dyrektywy 2011/95 mogą powodować, że status uchodźcy nadany przez państwo członkowskie należy uznać we wszystkich pozostałych państwach członkowskich bez ponownego badania tej kwestii.

39 W tym kontekście wspomniany sąd stawia sobie pytanie o skutki prawne, jakie pociąga za sobą w wypadku poważnego ryzyka naruszenia art. 4 Karty w państwie członkowskim, które przyznało ochronę międzynarodową, brak możliwości odrzucenia nowego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przez inne państwo członkowskie, do którego złożono ten nowy wniosek, jako niedopuszczalnego na podstawie art. 33 ust. 2 lit. a) 2013/32. Według tego sądu to drugie państwo członkowskie powinno uznać wnioskodawcę za „składającego wniosek po raz pierwszy” i powinno przeprowadzić nowe badanie, nie będąc związanym względami określonymi w decyzji o nadaniu statusu uchodźcy wydanej wcześniej przez pierwsze państwo członkowskie.

40 Ten sam sąd zauważył jednak, że takie podejście może wiązać się z obejściem szczególnych zasad dotyczących ustania, wykluczenia z możliwości uzyskania i cofnięcia statusu uchodźcy określonych w art. 11, 12 i 14 dyrektywy 2011/95. Podkreśla jednak, że w tym przypadku nie ma ryzyka pogorszenia sytuacji prawnej zainteresowanej, która w żadnym wypadku nie może zostać wydalona do państwa pochodzenia po przyznaniu jej przez urząd federalny ochrony uzupełniającej.

41 Po trzecie, sąd odsyłający zastanawia się, jak należy rozumieć pkt 42 postanowienia z dnia 13 listopada 2019 r., Hamed i Omar (C-540/17 i C-541/17, EU:C:2019:964). Odniesienie do „nowej" procedury azylowej mogłoby bowiem przemawiać za ponownym badaniem, podczas gdy wskazanie praw związanych ze statusem uchodźcy mogłoby oznaczać uznanie statusu przyznanego już przez inne państwo członkowskie.

42 W tych okolicznościach Bundesverwaltungsgericht (federalny sąd administracyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„W przypadku gdy państwo członkowskie nie może skorzystać z uprawnienia przyznanego na mocy art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy [2013/2013] i odrzucić jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej ze względu na nadanie statusu uchodźcy w innym państwie członkowskim, ponieważ warunki życia w tym państwie członkowskim narażałyby wnioskodawcę na poważne ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 [Karty], czy art. 3 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia [nr 604/2013], art. 4 ust. 1 zdanie drugie i art. 13 dyrektywy [2011/95], a także art. 10 ust. 2 i 3 oraz art. 33 ust. 1 i art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że dokonane już nadanie statusu uchodźcy uniemożliwia [pierwszemu] państwu członkowskiemu przeprowadzenie swobodnej oceny złożonego w tym państwie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i zobowiązuje je do nadania wnioskodawcy statusu uchodźcy bez oceny materialnych przesłanek dla tej ochrony?".

## W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

43 Irlandia podnosi niedopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym ze względu na to, że wykładnia, o którą się zwrócono, wchodzi w zakres stosowania teorii zwanej „acte clair". Zdaniem Irlandii w obecnym stanie prawa Unii żaden przepis tego prawa nie przewiduje wzajemnego uznawania przez państwa członkowskie decyzji o udzieleniu ochrony międzynarodowej wydanych przez inne państwo członkowskie.

44 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się sąd krajowy na gruncie stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny, przy czym prawidłowość tych ustaleń nie podlega ocenie Trybunału, korzystają z domniemania, iż mają one znaczenie dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w przedmiocie złożonego przez sąd krajowy wniosku jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wniesiono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem postępowania głównego, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na postawione mu pytania [wyrok z dnia 8 listopada 2022 r., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Badanie z urzędu środka detencyjnego), C-704/20 i C-39/21, EU:C:2022:858, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo].

45 W niniejszej sprawie z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika jednoznacznie, że zadane pytanie dotyczy wykładni norm prawa Unii mających znaczenie dla sporu w postępowaniu głównym. Podnoszona przez Irlandię okoliczność, że wnioskowana w ten sposób wykładnia nasuwa się jasno, wchodzi w zakres merytorycznej odpowiedzi na to pytanie i nie może – przy założeniu, że zostanie wykazana – uzasadniać obalenia domniemania posiadania znaczenia dla sprawy, z którego korzysta to pytanie.

46 W każdym wypadku nic nie stoi na przeszkodzie temu, by sąd krajowy wystąpił do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym, na które odpowiedź nie budzi żadnych racjonalnych wątpliwości. Zatem nawet przy założeniu, że tak jest, wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zawierający takie pytanie nie staje się przez to niedopuszczalny (zob. podobnie wyrok z dnia 9 marca 2023 r., Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, pkt 33).

47 Wynika stąd, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

## W przedmiocie pytania prejudycjalnego

48 Poprzez swoje jedyne pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013, art. 4 ust. 1 i art. 13 dyrektywy 2011/95, a także art. 10 ust. 2 i 3 oraz art. 33 ust. 1 i art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy właściwy organ państwa członkowskiego nie może skorzystać z przewidzianej w tym ostatnim przepisie możliwości odrzucenia jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez wnioskodawcę, któremu inne państwo członkowskie przyznało już taką ochronę, organ ten – ze względu na poważne ryzyko, że ów wnioskodawca zostanie poddany w tym innym państwie członkowskim nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu art. 4 Karty – jest zobowiązany przyznać temu wnioskodawcy status uchodźcy z tego tylko powodu, że ów status został mu już przyznany przez wspomniane inne państwo członkowskie, lub czy może on ponownie rozpatrzyć ten wniosek co do istoty sprawy w sposób autonomiczny.

49 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 33 ust. 1 dyrektywy 2013/32 poza przypadkami, w których wniosek nie jest rozpatrywany zgodnie z rozporządzeniem nr 604/2013, od państw członkowskich nie wymaga się dokonywania oceny, czy wnioskodawca kwalifikuje się do objęcia go ochroną międzynarodową zgodnie z dyrektywą 2011/95, w przypadku gdy wniosek jest uznany za niedopuszczalny na mocy tego artykułu. Artykuł 33 ust. 2 dyrektywy 2013/32 zawiera w tym względzie wyczerpujące wyliczenie sytuacji, w których państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny [wyroki: z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 76; a także z dnia 22 lutego 2022 r., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Jedność rodziny – Wcześniej przyznana ochrona), C-483/20, EU:C:2022:103, pkt 23].

50 W tym względzie art. 33 ust. 2 dyrektywy 2013/32 ma na celu, jak wynika z motywu 43 tej dyrektywy, złagodzenie przez państwa członkowskie obowiązku rozpatrywania każdego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej poprzez określenie sytuacji, w których taki wniosek jest uznawany za niedopuszczalny. Mając na względzie ten cel, omawiany przepis ma w całości charakter odstępstwa od tego obowiązku [zob. podobnie wyrok z dnia 1 sierpnia 2022 r., Bundesrepublik Deutschland (Dziecko uchodźców urodzone poza państwem przyjmującym), C-720/20, EU:C:2022:603, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo].

51 Wśród tych przypadków znajduje się sytuacja przewidziana w art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32, w której ochrona międzynarodowa została już udzielona przez inne państwo członkowskie. Gdy państwa członkowskie stosują w takiej sytuacji tę podstawę niedopuszczalności, są zwolnione z obowiązku, o którym mowa w poprzednim punkcie niniejszego wyroku [zob. podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Jedność rodziny – Wcześniej przyznana ochrona), C-483/20, EU:C:2022:103, pkt 23, 24].

52 Niemniej jednak Trybunał orzekł, że w drodze wyjątku organy państwa członkowskiego nie mogą skorzystać z przyznanego im w art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32 uprawnienia do odrzucenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy jako niedopuszczalnego ze względu na to, że wnioskodawcy udzielono już ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim, gdy doszły one do wniosku, że przewidywalne warunki życia, jakie wnioskodawca ten napotka jako beneficjent ochrony międzynarodowej w tym innym państwie członkowskim, naraziłyby go na poważne ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu art. 4 Karty [zob. podobnie wyrok z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 92; postanowienie z dnia 13 listopada 2019 r., Hamed i Omar, C-540/17 i C-541/17, EU:C:2019:964, pkt 35; a także wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Jedność rodziny – Wcześniej przyznana ochrona), C-483/20, EU:C:2022:103, pkt 32, 34].

53 Ponieważ możliwość, o której mowa w art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32, stanowi w ramach ustanowionej w tej dyrektywie wspólnej procedury azylowej wyraz zasady wzajemnego zaufania, która w kontekście wspólnego europejskiego systemu azylowego uprawnia i zobowiązuje państwa członkowskie do poczynienia domniemania, że traktowanie osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w każdym państwie członkowskim jest zgodne z wymogami Karty, a w szczególności z jej art. 1 i 4, które ustanawiają jedną z podstawowych wartości Unii i jej państw członkowskich, domniemanie to i wykonywanie wynikającego z niego uprawnienia nie może być uzasadnione w razie ustalenia, że w rzeczywistości w danym państwie członkowskim tak nie jest (wyrok z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 83–86; a także postanowienie z dnia 13 listopada 2019 r., Hamed i Omar, C-540/17 i C-541/17, EU:C:2019:964, pkt 41).

54 W tym względzie należy uściślić, że nieprawidłowości, o których mowa w pkt 52 niniejszego wyroku, powinny osiągnąć szczególnie wysoki próg powagi, który zależy od wszystkich okoliczności danego przypadku (zob. podobnie wyrok z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 89–91).

55 W świetle tego orzecznictwa sąd odsyłający zastanawia się nad kwestią, czy w przypadku gdy organ państwa członkowskiego nie jest w stanie stwierdzić niedopuszczalności na podstawie art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32 złożonego do niego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, może on wówczas ocenić zasadność tego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie będąc przy tym związanym okolicznością, że inne państwo członkowskie udzieliło już wnioskodawcy takiej ochrony.

56 W celu udzielenia odpowiedzi na postawione pytanie należy stwierdzić w pierwszej kolejności, że prawo Unii w dziedzinie ochrony międzynarodowej nie zawiera na obecnym etapie rozwoju wyraźnego obowiązku uznawania przez państwa członkowskie w sposób automatyczny decyzji o nadaniu statusu uchodźcy wydanych przez inne państwo członkowskie.

57 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 78 ust. 1 TFUE wspólna polityka, jaką Unia rozwija w dziedzinie azylu ma na celu przyznanie odpowiedniego statusu każdemu obywatelowi państwa trzeciego wymagającemu międzynarodowej ochrony oraz zapewnienie przestrzegania zasady non-refoulement. Różne aspekty wspólnego europejskiego systemu azylowego wymieniono w art. 78 ust. 2 lit. a)–g) TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2017 r., Słowacja i Węgry/Rada, C-643/15 i C-647/15, EU:C:2017:631, pkt 75).

58 W szczególności art. 78 ust. 2 lit. a) TFUE przewiduje, że Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej przyjmują środki dotyczące wspólnego europejskiego systemu azylowego obejmującego „jednolity status azylu dla obywateli państw trzecich, obowiązujący w całej Unii".

59 O ile przepis ten stanowi zatem podstawę prawną dla przyjęcia przez prawodawcę Unii aktów Unii obejmujących taki jednolity status, o tyle, jak zauważyła w istocie rzecznik generalna w pkt 48 opinii, interwencja prawodawcy Unii jest konieczna do nadania konkretnej formy wszystkim prawom związanym ze wspomnianym statusem, który – przyznany przez jedno państwo członkowskie i uznany przez wszystkie inne – obowiązuje w całej Unii.

60 W tym względzie z motywów aktów przyjętych na podstawie art. 78 ust. 2 TFUE, w szczególności zaś z motywu 6 rozporządzenia nr 604/2013, z motywów 7 i 9–11 dyrektywy 2011/95, a także z motywów 4 i 12 dyrektywy 2013/32, wynika, że prawodawca Unii zamierza stopniowo tworzyć w kolejnych etapach wspólny europejski system azylowy, który powinien ostatecznie doprowadzić do wspólnej procedury i jednolitego statusu uchodźcy, obowiązujących w całej Unii.

61 I tak przede wszystkim dyrektywa 2011/95, przyjęta na podstawie art. 78 ust. 2 lit. a) i b) TFUE, ma na celu, jak wynika z jej art. 1 w związku z jej motywem 12, zapewnienie, by wszystkie państwa członkowskie stosowały wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, pkt 37).

62 Co się tyczy w szczególności wymienionych przez sąd odsyłający przepisów tej dyrektywy, jej art. 4 ustanawia takie wspólne kryteria w odniesieniu do oceny faktów i okoliczności w ramach rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a ust. 1 zdanie drugie tego artykułu uściśla, że to do państwa członkowskiego należy ocena odpowiednich elementów wniosku we współpracy z wnioskodawcą. Zgodnie z art. 13 omawianej dyrektywy państwa członkowskie nadają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do otrzymania takiego statusu zgodnie z rozdziałem II i III tej dyrektywy.

63 Jednakże ani te przepisy, ani żaden inny przepis dyrektywy 2011/95 nie nakładają na państwa członkowskie obowiązku automatycznego uznawania decyzji o nadaniu statusu uchodźcy wydanych przez inne państwo członkowskie. Przeciwnie, niektóre przepisy tej dyrektywy, takie jak jej art. 29 ust. 1, dotyczący ochrony społecznej, ograniczają niektóre prawa związane ze statusem uchodźcy do państwa członkowskiego, które go nadało.

64 Następnie celem dyrektywy 2013/32, przyjętej na podstawie art. 78 ust. 2 lit. d) TFUE, zgodnie z jej art. 1 „jest ustanowienie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]".

65 Artykuł 10 dyrektywy 2013/32, na który powołuje się sąd odsyłający, przewiduje warunki dotyczące rozpatrywania wniosków o taką ochronę i wymaga w ust. 2, aby organ odpowiedzialny ustalił najpierw, czy wnioskodawca spełnia warunki uzyskania statusu uchodźcy, a jeśli nie, czy

wnioskodawca spełnia warunki do objęcia go ochroną uzupełniającą. Zgodnie z art. 10 ust. 3 tej dyrektywy organ ten powinien podjąć decyzję po odpowiednim rozpatrzeniu sprawy i przy spełnieniu warunków wymienionych w tym przepisie. Natomiast ani wspomniany art. 10, ani art. 33 ust. 1 i art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32, których treść została przypomniana w pkt 49–51 niniejszego wyroku, nie zobowiązują wspomnianego organu do automatycznego uznawania decyzji o nadaniu statusu uchodźcy wydanych przez inne państwo członkowskie.

66 Wreszcie, rozporządzenie nr 604/2013, oparte na art. 78 ust. 2 lit. e) TFUE, ma na celu zgodnie z jego art. 1 ustanowienie kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca.

67 Tymczasem o ile zgodnie z art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia wniosek o udzielenie azylu złożony przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca na terytorium jednego z państw członkowskich, bez względu na to które to państwo, jest co do zasady rozpatrywany przez jedno państwo członkowskie, które kryteria wymienione w rozdziale III wskazują jako odpowiedzialne (wyrok z dnia 16 lutego 2017 r., C.K. i in., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, pkt 56), o tyle nie wynika stąd jednak, w braku jakiegokolwiek przepisu w tym zakresie, że decyzję wydaną przez tak wskazane państwo członkowskie muszą w sposób automatyczny uznać inne państwa członkowskie.

68 Z uzasadnienia przedstawionego w pkt 57–67 niniejszego wyroku wynika, że prawodawca Unii – na obecnym etapie rozwoju wspólnego europejskiego systemu azylowego – nie zrealizował jeszcze w pełni celu art. 78 ust. 2 lit. a) TFUE, jakim jest jednolity status azylu dla obywateli państw trzecich, obowiązujący w całej Unii. W szczególności prawodawca Unii nie ustanowił na tym etapie zasady, zgodnie z którą państwa członkowskie byłyby zobowiązane automatycznie uznać decyzje o nadaniu statusu uchodźcy wydane przez inne państwo członkowskie, ani nie uściślił zasad wdrożenia takiej zasady.

69 O ile na obecnym etapie rozwoju prawa Unii państwa członkowskie mają swobodę w zakresie uzależnienia uznania wszystkich praw związanych ze statusem uchodźcy na swoim terytorium od wydania przez ich właściwe organy nowej decyzji o nadaniu tego statusu, o tyle mogą one przewidzieć automatyczne uznanie takich decyzji wydanych przez inne państwo członkowskie w drodze korzystniejszego przepisu w rozumieniu art. 3 dyrektywy 2011/95 i art. 5 dyrektywy 2013/32. Tymczasem bezsporne jest, że Republika Federalna Niemiec nie skorzystała z tej możliwości.

70 W tych okolicznościach należy określić w drugiej kolejności zakres badania przez właściwy organ państwa członkowskiego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez wnioskodawcę, któremu inne państwo członkowskie przyznało już status uchodźcy.

71 W tym względzie należy przypomnieć, że jak wskazano w pkt 62 niniejszego wyroku, państwa członkowskie, na podstawie art. 13 dyrektywy 2011/95, nadają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który spełnia przesłanki materialne uznania go za uchodźcę zgodnie z rozdziałami II i III tej dyrektywy, a państwom tym nie przysługują żadne uprawnienia dyskrecjonalne w tym zakresie [zob. podobnie wyroki: z dnia 24 czerwca 2015 r., T., C-373/13, EU:C:2015:413, pkt 63; z dnia 14 maja 2019 r., M i in. (Cofnięcie statusu uchodźcy), C-391/16, C-77/17 i C-78/17, EU:C:2019:403, pkt 89; a także z dnia 16 stycznia 2024 r., Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Kobiety będące ofiarami przemocy domowej), C-621/21, EU:C:2024:47, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo]. Natomiast z wyjątkiem przewidzianej

w art. 3 dyrektywy 2011/95 możliwości stosowania korzystniejszych norm krajowych dyrektywa ta nie przewiduje nadania statusu uchodźcy innym obywatelom państw trzecich lub bezpaństwowcom niż ci, którzy spełniają te przesłanki [zob. podobnie wyroki: z dnia 13 września 2018 r., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 9 listopada 2021 r., Bundesrepublik Deutschland (Utrzymanie jedności rodziny), C-91/20, EU:C:2021:898, pkt 39, 40 i przytoczone tam orzecznictwo].

72 W celu ustalenia, czy wspomniane przesłanki zostały spełnione, państwa członkowskie powinny, zgodnie z art. 4 ust. 3 dyrektywy 2011/95 dokonać indywidualnej oceny każdego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, mając w szczególności na uwadze wszystkie istotne fakty odnoszące się do kraju pochodzenia zainteresowanego w momencie podejmowania decyzji w sprawie wniosku, odpowiednie oświadczenia i dokumenty przedstawione przez wnioskodawcę oraz jego indywidualną sytuację i osobiste uwarunkowania (zob. podobnie wyroki: z dnia 25 stycznia 2018 r., F, C-473/16, EU:C:2018:36, pkt 41; a także z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 98).

73 Podobnie z art. 10 ust. 3 dyrektywy 2013/32 wynika zasadniczo, że wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej należy rozpatrywać indywidualnie, obiektywnie i bezstronnie w świetle dokładnych i aktualnych informacji.

74 W związku z tym, w sytuacji gdy na podstawie orzecznictwa przypomnianego w pkt 52 niniejszego wyroku właściwy organ państwa członkowskiego nie jest w stanie stwierdzić niedopuszczalności, na podstawie art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32, złożonego do niego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, organ ten powinien zbadać warunki nadania statusu uchodźcy w sposób indywidualny, kompletny i zaktualizowany.

75 Jeżeli wnioskodawca spełnia warunki wymagane do uznania go za uchodźcę zgodnie z rozdziałami II i III dyrektywy 2011/95, wspomniany organ powinien mu nadać status uchodźcy, nie korzystając przy tym z uprawnień dyskrecjonalnych.

76 W tym względzie, o ile organ ten nie jest zobowiązany do przyznania temu wnioskodawcy statusu uchodźcy z tego tylko powodu, że ów status został wcześniej nadany mu decyzją innego państwa członkowskiego, o tyle powinien on jednak w pełni uwzględnić tę decyzję i informacje zebrane na jej poparcie.

77 Wspólny europejski system azylowy, który obejmuje wspólne kryteria identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej, jak podkreślono w motywie 12 dyrektywy 2011/95, opiera się bowiem na zasadzie wzajemnego zaufania, zgodnie z którą należy domniemywać, poza wyjątkowymi okolicznościami, że traktowanie osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w każdym państwie członkowskim jest zgodne z wymogami prawa Unii, w tym Karty, Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, a także europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 grudnia 2011 r., N.S. i in., C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, pkt 78–80; a także z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 84, 85).

78 Ponadto na podstawie ustanowionej w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy TUE zasady lojalnej współpracy, zgodnie z którą Unia i państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z traktatów (wyrok z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 42) i której konkretnym wyrazem jest art. 36

dyrektywy 2011/95, a także art. 49 dyrektywy 2013/32, oraz w celu zapewnienia, w miarę możliwości, spójności decyzji wydawanych przez właściwe organy dwóch państw członkowskich w sprawie potrzeby udzielenia ochrony międzynarodowej temu samemu obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi należy stwierdzić, że właściwy organ państwa członkowskiego wezwany do rozstrzygnięcia w sprawie nowego wniosku powinien niezwłocznie zainicjować wymianę informacji z właściwym organem państwa członkowskiego, który wcześniej nadał status uchodźcy temu samemu wnioskodawcy. W związku z tym to do pierwszego z tych organów należy poinformowanie drugiego o nowym wniosku, przekazanie mu swojej opinii w przedmiocie tego nowego wniosku oraz zwrócenie się do niego o przekazanie w rozsądnym terminie informacji będących w jego posiadaniu, które doprowadziły do przyznania tego statusu.

79 Celem tej wymiany informacji jest umożliwienie organowi państwa członkowskiego, do którego wpłynął nowy wniosek, przeprowadzenia w pełni świadomych ustaleń w ramach procedury udzielania ochrony międzynarodowej.

80 Biorąc pod uwagę całość powyższych rozważań, odpowiedź na postawione pytanie jest następująca: art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013, art. 4 ust. 1 i art. 13 dyrektywy 2011/95, a także art. 10 ust. 2 i 3 oraz art. 33 ust. 1 i art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy właściwy organ państwa członkowskiego nie może skorzystać z przewidzianej w tym ostatnim przepisie możliwości odrzucenia jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez wnioskodawcę, któremu inne państwo członkowskie przyznało już taką ochronę, organ ten – ze względu na poważne ryzyko, że ów wnioskodawca zostanie poddany w tym innym państwie członkowskim nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu art. 4 Karty – powinien przeprowadzić ponowne badanie tego wniosku w sposób indywidualny, kompletny i zaktualizowany w związku z nowym postępowaniem w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej prowadzonym zgodnie z dyrektywami 2011/95 i 2013/32. Przeprowadzając to badanie, wspomniany organ musi jednak w pełni wziąć pod uwagę decyzję innego państwa członkowskiego o udzieleniu ochrony międzynarodowej wspomnianemu wnioskodawcy oraz informacje uzasadniające tę decyzję.

## W przedmiocie kosztów

81 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

**Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, art. 4 ust. 1 i art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony, a także art. 10 ust. 2**

**i 3 oraz art. 33 ust. 1 i art. 33 ust. 2 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej**

**należy interpretować w ten sposób, że:**

**w sytuacji gdy właściwy organ państwa członkowskiego nie może skorzystać z przewidzianej w tym ostatnim przepisie możliwości odrzucenia jako niedopuszczalnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez wnioskodawcę, któremu inne państwo członkowskie przyznało już taką ochronę, organ ten – ze względu na poważne ryzyko, że ów wnioskodawca zostanie poddany w tym innym państwie członkowskim nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – powinien przeprowadzić ponowne badanie tego wniosku w sposób indywidualny, kompletny i zaktualizowany w związku z nowym postępowaniem w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej prowadzonym zgodnie z dyrektywami 2011/95 i 2013/32. Przeprowadzając to badanie, wspomniany organ musi jednak w pełni wziąć pod uwagę decyzję innego państwa członkowskiego o udzieleniu ochrony międzynarodowej wspomnianemu wnioskodawcy oraz informacje uzasadniające tę decyzję.**

Podpisy